

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU
COPII, MATEMATICĂ, METODICA PREDĂRII LIMBII
ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE/ COMUNICĂRII ÎN
LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII
LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE/ COMUNICĂRII ÎN
LIMBA ROMÂNĂ ȘI METODICA PREDĂRII
MATEMATICII / MATEMATICII ȘI EXPLORĂRII
MEDIULUI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

**ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ)**

**București
2020**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, care s-au înscris și vor susține examenul de definitivare în învățământ.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru examenul național de definitivare în învățământ a învățătorilor/ institutorilor/ profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba maternă sârbă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Structura programei este următoarea:

- Notă de prezentare
- Competențele specifice a învățătorilor/ institutorilor/ profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba maternă sârbă;
- Tematica programei în următoarea ordine a disciplinelor:
 1. Limba și literatura sârbă maternă,
 2. Metodica predării limbii și literaturii /comunicării în limba sârbă maternă,
 3. Limba și literatura română și universală pentru copii,
 4. Metodica predării limbii și literaturii /comunicării în limba română
 5. Matematică,
 6. Metodica predării matematicii / matematicii și explorării mediului în învățământul primar
- Repere bibliografice.

COMPETENȚE GENERALE

- **competențe în specialitate la Limba și literatura maternă sârbă:**
 1. de a utiliza adecvat conținutul științific propriu disciplinei de examen;
 2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științific, valorizând valențele formative;
 3. de a integra conținuturile de specialitate în contextul altor științe, argumentând și promovând strategii activ – participative de învățare;
 4. de a produce corelații inter-intradisciplinare, prin utilizarea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală, stimulând creativitatea și inovația în plan profesional.
- **competențe didactico-metodologice, aferente predării la ciclul primar a disciplinei Limba și literatura maternă sârbă:**
 1. de a prelucra conținuturile științifice specifice disciplinei de examen, prin aplicarea în situații educaționale variate, specifice învățământului primar;
 2. de a valorifica conținuturile metodicilor de specialitate, în vederea formării la elevi a competențelor cheie și transversale;
 3. de a realiza conexiuni intra-interdisciplinare, în contexte educaționale specifice învățământului primar;
 4. de a opera cu conținuturile metodicilor de specialitate pentru luarea unor decizii care să conducă la reglarea (dezvoltarea / ameliorarea) componentelor procesului instructiv – educativ.
- **competențe psihopedagogice**
 1. de a utiliza adecvat conceptele de bază ale disciplinelor psihopedagogice;
 2. de a aplica în situații educaționale concrete conținutul științelor educației/psihologiei școlarului mic;
 3. de a realiza conexiuni între achizițiile dobândite prin studiul disciplinelor psihopedagogice și domeniile de specialitate;
 4. de a opera cu conceptele specifice științelor psihopedagogice pentru explicarea, interpretarea și argumentarea unor fapte, evenimente, procese educaționale.
 5. Competențele specifice ce derivă din competențele generale vor fi prezentate în cadrul fiecărei secțiuni a programei.

1. LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

COMPETENȚE SPECIFICE

- 1.1. identificarea temei și a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- 1.2. identificarea și analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ;
- 1.3. identificarea și analiza principalelor componente de structură și de limbaj specifice textului dramatic;
- 1.4. identificarea și analiza elementelor de compoziție și de limbaj în textul liric;
- 1.5. utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuație, morfosintactice și folosirea adecvată a unităților lexicosemantice, compatibile cu situația de comunicare;
- 1.6. utilizarea relațiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- 1.7. elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- 1.8. utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată;

- 1.9. utilizarea categoriilor gramaticale învățate, în diverse tipuri de propoziții, prin folosirea unor tehnici eficiente de activitate intelectuală; identificarea organizării morfologice și sintactice a textelor realizând corelații inter-intradisciplinare.

TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE - LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNA

I. Limba sârbă

Limbă și stil

- Noțiuni generale (Limba ca sistem de semne. Procesul comunicării prin limbaj. Funcțiunile limbii. Stilul. Particularitățile stilului).
- Scurtă privire istorică asupra limbii sârbe. Originea și dezvoltarea limbii sârbe. Dialecte și graiuri de pe teritoriul României.
- Planurile vorbirii. Vorbirea directă și vorbirea indirectă.

Ortografie și punctuație

- Principiile ce stau la baza ortografiei.
- Semne de punctuație și ortografie. Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice.

Vocabularul

- Noțiuni generale: vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii sârbe; vocabular fundamental și masa vocabularului.
- Sensul cuvintelor. Sens propriu și sens figurat. Relații semantice între cuvinte (sinonimie, omonimie, antonimie).
- Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne: derivare, compunere; mijloace externe: împrumut, calc lingvistic).

Fonetica și fonologie

- Fonetica. Fonemul. Reprezentarea grafică a sunetelor.
- Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Accentul. Particularitățile fonetice ale limbii sârbe.
- Asimilarea după sonoritate și locul de formare.
- Vocalizarea vocalelor ultracurte și apariția lui a inconstant. Vocale mobile.
- Palatalizarea și sibilizarea consoanelor. Iodizarea consoanelor. Trecerea lui l în o .
- Norme de ortografie și ortoepie.

Morfologia

- Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor. Formele cazuale.
- Adjectivul, categorii lexicale și gramaticale. Adjective determinate și nedeterminate. Grade de comparație.
- Pronumele și categoriile de pronume în limba sârbă.
- Numeralul, flexiunea și categorii de numere.
- Verbul. Moduri și timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal.
- Adverbe, clasificare și comparație.
- Prepoziții, interjecții, conjuncții și particule.

Sintaxa

- Sintaxa propoziției și a frazei.
- Coordonare și subordonare. Categoriile de propoziții coordonate și subordonate.

Bibliografie

1. *Pravopis srpskoga književnog jezika*, Matica srpska, Novi Sad, izradili M. Pesikan, M. Pizurica, J. Jerkov, 1994.
2. *Savremeni srpskohrvatski jezik, I, II*, Mihailo Stefanovic, Beograd, 1994.

3. *Gramatika srpskog jezika za srednje skole*, Z. Stanojic, Lj. Popovic, Beograd, 1996.
4. *Leksikon stranih reci i izraza*, Milan VujaOklija Beograd, 1972.
5. *Recnik knjizevni terminata*, Nolit, Beograd, 1985.

II. Literatura sârbâ

Noțiuni de teorie literară

- Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul.
- Noțiuni de metrică și prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.
- Genurile literare. Principalele specii literare.

Literatura populară

- Lirske pesme. Podela (poslenicke, mitoloske, obredne, prigodne, ljubavne, saljive). Lirsko-epske pesme (Hasanaginica).
- Epske pesme. Pretkovski ciklus (Zidanje Skadra). Kosovski ciklus (Kosovka devojka, Smrt Majke Jugovica, Car Lazar i carica Milica). Pokosovski ciklus (Bolani Dojcin). Ciklus Kraljevica Marka (Kraljevic Marko pije uz ramazan vino).
- Narodne pripovetke- opsti prikaz (Ero i Turcin, U cara Trojana kozje usi).
- Krace narodne umotvorine (zagonetke, poslovice, pitalice).

Literatura medievala

- Sveti Sava - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot Svetog Simeona). Teodosije (Zivot Svetog Save).

Iluminismul

- Dositej Obradovic - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot i prikljucenija, Basne)

Clasicismul si preromantismul

- Jovan Sterija Popovic - zivot i knjizevni rad (Pokondirena tikva).

Romantismul

- Vuk Stefanovic Karadjic - zivot i knjizevni rad. Borba za reformu jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina. Petar Petrovic Njegos - zivot i knjizevni rad (Gorski vijenac). Branko Radicevic - zivot i pesnicko delo (Djacki rastanak, Kad mladijah umreti). Djura Jaksic - zivot i knjizevni rad (Na Liparu). Jovan Jovanovic Zmaj - zivot i knjizevni rad (Djulici, Djulici uveoci). Decije pesme. Laza Kostic (Santa Maria della Salute).

Realismul

- Laza Lazarevic (Sve ce to narod pozlatiti). Stevan Sremac (Pop Ciria i pop Spira). Borisav Stankovic (Necista krv). Branislav Nusic (Gospodja ministarka).

Parnasianismul si simbolismul

- Jovan Ducic (Morska vrba, Himna pobednika).

Literatura secolului XX

- Milos Crnjanski - zivot i knjizevni rad (Seobe). Ivo Andric - zivot i knjizevni rad (Most na Zepi, Na Drini cuprija). Desanka Maksimovic - zivot i pesnicko delo (Strepnja, Pokosena livada, Krvava bajka)

Bibliografie

1. Istorija srpske knjizevnosti, Jovan Deretic, Beograd, 1983.
 2. Srpska knjizevnost u srednjem veku, Milan Kasanin , Beograd, 1975.
 3. Istorija srpske knjizevnosti klasicizma i predromantizma, Milorad Pavic, Beograd, 1979.
 4. Istorija moderne srpske knjizevnosti, P. Palavestra, Beograd, 1986.
 5. Posleratna srpska knjizevnost (1945-1970), P. Palavestra, Beograd, 1972.
 6. Savremena jugoslovenska literatura, Sveta Lukic Beograd, 1968.
 7. Istorija srpske knjizevnosti. Romantizam. I-III, M. Popovic, Beograd, 1968-1972
- ***- Udzbenici za srednje skole, za IX, X, XI ,XII razred, Bukurest, 1997.

2. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA SÂRĂBĂ MATERNĂ

COMPETENȚE SPECIFICE

- 1.1. abordarea flexibilă a curriculumului școlar și analiza funcțională a conținuturilor învățării;
- 1.2. aplicarea adecvată a principiilor, formelor și metodelor specifice comunicării orale și scrise;
- 1.3. utilizarea strategiilor specifice însușirii normelor limbii literare la clasele CP-IV;
- 2.1. valorificarea valențelor educative ale textelor literare/nonliterare utilizate în lecțiile de comunicare în limba maternă cehă/limba și literatura cehă din clasele CP-IV;
- 2.2. alegerea și adecvarea strategiilor didactice de predare-învățare-evaluare în vederea formării competențelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învățământul primar;
- 2.3. adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale elevilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- 3.1. valorificarea corelațiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învățării la disciplinele *Comunicare în limba maternă sârbă/ Limba și literatura sârbă*;
- 3.2. argumentarea utilizării diverselor modalități de abordare a textului literar;
- 4.1. valorificarea lecturii personalizate a programei școlare în proiectarea didactică pe termen lung și scurt;
- 4.2. utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activității elevilor în cadrul disciplinei *Comunicare în limba maternă sârbă/ Limba și literatura sârbă*;
- 4.3. conceperea unor instrumente de evaluare, analiză și interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acțiunii didactice.

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII SÂRBE MATERNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA SÂRĂBĂ MATERNĂ

1. NASTAVA POCETNOG CITANJA I PISANJA

- Pojam i znacenje pocetnog citanja i pisanja. Ciljevi i zadaci pocetnog citanja i pisanja.
- Pedagoski zahtevi u nastavi pocetnog citanja i pisanja. Metode i postupci u nastavi pocetnog citanja i pisanja. Prethodna ispitivanja (Metodika ispitivanja).
- Struktura nastave pocetnog citanja i pisanja.
- Pripreme za citanje i pisanje (Predbukvarski period): vizuelne vezbe ili vezbe u posmatranju, akusticke vezbe ili vezbe u slusanju, prepričavanje i pričanje, opisivanje, vezbe artikulacije, razumevanje i usvajanje pojma recenice, razumevanje i usvajanje pojma reci, razumevanje i usvajanje pojma glasa, analiticka vezbanja, sinteticka vezbanja, globalno citanje, motoricke vezbe (pripreme za pisanje).
- Učenje citanja i pisanja (Bukvarski period).
- Raspored učenja pocetnog citanja i pisanja (odvojeno učenje citanja i pisanja, uporedno učenje citanja i pisanja, kombinovano učenje citanja i pisanja).
- Postupci obrade slova (monografski, grupni, kompleksni). Faktori koji uticu na izbor postupka.

2. CITANJE I VRSTE CITANJA.

- Izrazajne vrednosti citanja (artikulacija, dikcija, intonacija, ritam, tempo, pauza, jčina glasa, vizuelni kontakti sa slusaocem, diskretnost gestova i mimike).
- Vrste citanja (glasno, tiho, logicno, izrazajno, horsko, usmereno, diferencirano, po ulogama, istrazivacko, fleksibilno, kriticko, stvaralacko).

3. OBRADA UMETNICKOG TEKSTA.

- Posebni principi u nastavi književnosti (princip uslovnosti, princip metodike adekvatnosti, princip jedinstva analize I sinteze).
- Metodicka struktura casa obrade umetnickog teksta. Opsti model obrade umetnickog teksta (emocionalno-intelektualna priprema, najava nastavne jedinice, izrazajno citanje, lokalizovanje teksta glasno, tiho I izrazajno citanje, tumacenje nepoznatih reci I izraza, razgovor o neposrednom doživljaju I utiscima, analiza teksta), obrada književnog lika, jezik I stil, samostalni I stvaralacki rad učenika, domaci zadatak.
- Obrada teksta na osnovu plana. Obrada teksta pomocu istrazivackih zadataka. Posebni modeli obrade umetnickog teksta.
- Obrade lirske pesme. Obrade epske pesme. Obrade bajke. Obrade basne.

4. USMENO I PISMENO IZRAZAVANJE

- Usmeno izrazavanje (prepricavanje, pricanje, opisivanje, izvestavanje, kazivanje napamet naucenih tekstova, vezbanje razgovaranja, ostali oblici usmenog izrazavanja);
- Pismeno izrazavanje (prepisivanje, diktat, pisani sastavi, informativno-poslovni sastavi, jezicke vezbe).

5. NASTAVA GRAMATIKE I PRAVOPISA

- Zadaci nastave gramatike i pravopisa;
- Diferencijalna (razlikovna) gramatika;
- Principi u nastavi gramatike (princip naucnosti, princip vaspitnosti, princip primerenosti, princip teksta, princip ociglednosti, princip zanimljivosti, princip stvaralastva učenika, princip postupnosti);
- Indukcija i dedukcija kao nacin saznanja;
- Modeli metodike organizacije casa.

6. POZORISTE, FILM I TELEVIZIJA U NASTAVI

- Pozoriste u nastavi; Film u nastavi; Televizija u nastavi.

Bibliografie

1. M. Nikolic, *Metodika nastave srpskog jezika i književnosti*, Beograd, 1992.
2. P. Ilic, *Srpski jezik I književnost u nastavnoj teoriji I praksi*, Novi Sad, 1997.
3. S. Marinkovic, *Metodika kreativne nastave srpskog jezika I književnosti*, Beograd, 1994.
4. M. Vuckovic, *Metodika nastave srpskohrvatskog jezika*, Beograd, 1984.
5. Djordje Lekic, *Metodika razredne nastave*, Beograd, 1991.
6. <http://documents.tips/documents/metodika-nastave-pocetnog-citanja-i-pisanja.html>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

3. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. LIMBA ROMÂNĂ

Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat
- Despărțirea cuvintelor în silabe. Reguli. Excepții
- Omografe, omofone. Accentul
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative
- Familia lexicală
- Dinamica vocabularului. Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi)
- Paronimele frecvente. Pleonasmul

Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Verbul în propoziție. Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe. Funcția sintactică de predicat
- Substantivul în propoziție. Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Funcții sintactice
- Adjectivul în propoziție. Exprimarea însușirilor. Forme ale superlativului. Funcții sintactice.
- Pronumele în propoziție. Funcții sintactice
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii. Funcții sintactice
- Adverbul în propoziție. Funcții sintactice. Adverbe relative
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură. Funcții sintactice

Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția)
- Propoziția principală/propoziția secundară. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată. Propoziția afirmativă. Propoziția negativă

Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent
- Tipuri de propoziții și structura lor specifică
- Expansiunea și contragerea.

II. LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare, accesibile școlarilor mici:

1. Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*

2. Creația cultă

a. Genul liric

- **poeziile copilăriei** (Tudor Arghezi, *Prisaca*; Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*)
- **poezia despre natură și viețuitoare** (Vasile Alecsandri, *Pasteluri*; Mihai Eminescu, *Somnoroase păsările*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*; Passionaria Stoicescu, *Cartea pădurii*; Gellu Naum, *Cărțile cu Apollodor*).

b. Genul epic

- **în versuri:**
 - **fabula** (Alec Donici, *Musca la arat*; Grigore Alexandrescu, *Câinele și cățelul*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*)
 - **balada** (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*)

- **în proză:**

- **schița** (I.L. Caragiale, *D-l Goe, Vizită, Bubico*)
- **povestirea** (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*)
- **legenda** (Alexandru Mitru, *Legendele Olimpului*)
- **basmul cult** (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Răpușca cea urâtă*; Frații Grimm, *Cenușăreasa*)
- **romanul pentru copii** (Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*; Jonathan Swift – *Călătoriile lui Gulliver*)

c. Genul dramatic (Victor Eftimiu, *Înșir-te mărgărite...*)

BIBLIOGRAFIE PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

I. Limba română

1. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită (2005), Editura Univers Enciclopedic, București
2. Gheorghe, M., (2009), *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov
3. Golopenția S., (2017), *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală)
4. Pană-Dindelegan, G. (coord.), (2019), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București
5. <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>
6. <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Balazs, L., (2003), *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca
2. Călinescu, G., (2003), *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București
3. Ciopraga, Constantin, (1997), *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași
4. Norel, M., (2012), *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>)
5. ****Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md)
6. ****Manualele și programele școlare pentru învățământul primar/ Comunicare în limba română/ Limba și literatura română, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul*
7. www.encyclopediavirtuala.ro
8. <http://ro.literaryframework.eu/>
9. www.romanianvoice.com/poezii/
10. www.cartiaudio.eu
11. www.biblior.net

4. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE/ COMUNICĂRII ÎN LIMBA ROMÂNĂ

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

I. Specificul predării-învățării-evaluării limbii române în învățământul primar cu predare în limba unei minorități

- Specificul curriculumului pentru disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități
- Influența fenomenelor de transfer și de interferență asupra învățării limbii române;
- Proiectarea activităților didactice în manieră integrată;
- Modelul comunicativ-funcțional și abordarea conținuturilor în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Abordarea elementelor de construcție a comunicării din perspectivă funcțională, aplicativă, conform programelor școlare în vigoare;
- Specificul organizării lecțiilor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în clasele pregătitoare – a IV-a;
- Metode și procedee specifice învățării limbii române, ca limba a doua (nematernă);
- Forme de organizare a activităților de învățare în limba română; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;
- Rolul jocului didactic în orele de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități.

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități în învățământul primar*

1. Comunicarea orală (receptarea mesajului oral, exprimarea orală)

- Strategii de formare a comportamentului de receptor/emisitor de mesaje orale;
- Strategii de predare-învățare-evaluare la disciplina Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități;
- Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (clasa pregătitoare – clasa a IV-a);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în formarea și dezvoltarea exprimării orale în limba română;
- Formarea și dezvoltarea competențelor de Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte, respectarea normelor ortoepice.

2. Comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris, exprimarea scrisă)

- Strategii de formare a câmpului vizual (propoziție, cuvânt, silabă, literă);
- Strategii de predare-învățare-evaluare a citit-scrisului în limba română la clasa a II-a (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
 - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea/narațiunea, dialogul, descrierea, personajul literar);
 - Textul liric (strofa, versul);
 - Textul nonliterar;
 - Textul funcțional.
- Organizarea textului scris, în funcție de scopul redactării:
 - Tehnica elaborării unui text scris: contexte de realizare pentru clasele a III-a – a IV-a;
 - Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, email);
 - Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
 - Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).

- Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar – particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele a II-a – a IV-a (ortografie și punctuație).

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba română/Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba unei minorități*

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (clasele pregătitoare – a IV-a).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR

1. Brate, Rodica, (2014), *Limba și literatura română/universală pentru copii. Metodica predării limbii române. Concursul național pentru ocuparea posturilor didactice de învățători (în limbile minorităților)*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu
2. Cristea, S., (2002), *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău
3. Norel, M. (2010), *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Art, București
4. Pamfil, A. (2019), *Limba și literatura română în învățământul primar*, Editura Art
5. Rusu, Mina-Maria; Norel, Mariana (coord.), (2019), *Ghidul profesorului de limba și literatura română pentru aplicarea noilor programe școlare*, Editura Nomina
6. Tódor Erika Mária, (2020), *Predarea-învățarea limbii române ca nematernă (O alternativă a lingvisticii aplicate)*. Scientia, Cluj-Napoca, ISBN 978-606-975-032-2, ediția a II-a (revizuită și îmbogățită)
7. <http://educatiaccontinua.edu.ro/repere-metodologice.html>

5. MATEMATICĂ

TEMATICA PENTRU DISCIPLINA DE EXAMEN MATEMATICĂ

- Elemente de teoria mulțimilor
- Noțiunea de mulțime: element, apartenență; reprezentarea mulțimilor
- Relația de incluziune, egalitatea între mulțimi
- Submulțimi; Determinarea unor submulțimi
- Operații cu mulțimi: Reuniunea. Intersecția. Diferența. Complementara unei mulțimi. Produsul cartezian
- Relația de echipotență; cardinalul unei mulțimi

1. Mulțimi de numere

Mulțimea numerelor naturale (N); mulțimea numerelor întregi (Z); mulțimea numerelor raționale (Q); mulțimea numerelor iraționale (I)

Numere naturale

- Sisteme de numerație: sistem pozițional (scrierea în baza 10) și sistem nepozițional (scrierea cu cifre romane)
- Operații cu numere naturale: adunarea și scăderea – proprietăți, înmulțirea și împărțirea - proprietăți, teorema împărțirii cu rest; puterea cu exponent natural a unui număr natural; pătratul unui număr natural, reguli de calcul cu puteri
- Divizibilitatea numerelor naturale, divizor, multiplu, criterii de divizibilitate cu: 2, 3, 5; numere prime, numere compuse
- Descompunerea unui număr natural în factori primi

Numere întregi

- Compararea numerelor întregi
- Operații cu numere întregi: adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea

Numere raționale:

- Frații ordinare: fracții subunitare, echunitare, supraunitare; procente; fracții echivalente
- Compararea fracțiilor cu același numitor/numărător; introducerea și scoaterea întregilor dintr-o fracție
- Adunarea și scăderea fracțiilor ordinare cu același numitor
- Frații zecimale: compararea fracțiilor zecimale
- Transformarea unei fracții zecimale în fracție ordinară
- Transformarea unei fracții ordinare în fracție zecimală
- Operații cu numere raționale: adunarea și scăderea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule; înmulțirea și împărțirea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Media aritmetică

Numere iraționale

- Rădăcina pătrată a unui număr natural
- Algoritmul de extragere a rădăcinii pătrate a unui număr natural prin descompunerea numerelor în produs de factori primi

2. Ecuații, inecuații și sisteme de ecuații

- Ecuații de gradul I cu coeficienți în Z; probleme care se rezolvă folosind ecuații de acest tip
- Inecuații de gradul I, cu coeficienți numere întregi
- Sisteme de două ecuații liniare cu două necunoscute, cu coeficienți numere întregi (metoda substituției, metoda reducerii); probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de două ecuații cu două necunoscute

3. Elemente de organizare a datelor

- Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice

4. Unități de măsură pentru lungime, arie, volum, capacitatea vaselor, masă, timp

- Unități de măsură standard; multipli și submultipli; transformări

5. Elemente de geometrie

- **Punct, dreaptă, semidreaptă, segment, linia curbă, linia frântă**
- **Unghi:** definiție, notații, elemente; interiorul unui unghi, exteriorul unui unghi; măsura unui unghi; clasificare
- **Poligoane:**

Triunghiul

- Definiție, elemente; clasificare; perimetru; suma măsurilor unghiurilor unui triunghi
- Linii importante în triunghi: înălțimea, bisectoarea, mediatoarea, mediana (definiție, proprietăți, construcție)
- Ortocentrul, centrul cercului înscris în triunghi, centrul cercului circumscris triunghiului, centrul de greutate
- Criteriile de congruență a triunghiurilor
- Proprietăți ale triunghiului isoscel
- Proprietăți ale triunghiului echilateral
- Triunghiul dreptunghic: proiecții ortogonale pe o dreaptă; teorema înălțimii; teorema catetei, teorema lui Pitagora; reciproca teoremei lui Pitagora
- Perimetrul și aria (formule de calcul)

Patrulaterul

- Patruleterul convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex
- Paralelogramul, proprietăți; paralelograme particulare: dreptunghi, romb, pătrat - proprietăți; trapezul, clasificare, proprietăți, linia mijlocie în trapez
- Perimetre și arii: dreptunghi, romb, pătrat, trapez

Cercul: construcție, elemente

Corpuri geometrice: paralelipiped, cub, piramidă, cilindru, con, sferă (recunoaștere, elemente componente, construcție)

BIBLIOGRAFIE PENTRU TEMATICA DISCIPLINEI DE EXAMEN MATEMATICĂ

1. Aron, I., Herescu, Gh., Dumitru, A., 1996, *Aritmetica pentru învățători*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
2. Roșu, M., Roman, M., 1999, *Matematica pentru perfecționarea învățătorilor*, București, Editura All.
3. *Manualele de matematică pentru clasele a IV-a – a VIII-a* valabile în anul școlar în care se susține examenul.

6. METODICA PREDĂRII MATEMATICII / MATEMATICII ȘI EXPLORĂRII MEDIULUI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

I. Curriculumul în învățământul primar

- Specificul Curriculumului Național la disciplina Matematică și explorarea mediului / Matematică

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de *Matematică și explorarea mediului / Matematică în învățământul primar*

1. Elemente pregătitoare pentru formarea conceptului de număr natural; Aspectul cardinal și aspectul ordinal al numărului natural
2. Metodologii specifice disciplinei *Matematică și explorarea mediului / Matematică*
 - Metodologia formării conceptului de număr natural

- Metodologia didactică specifică predării operațiilor matematice în mulțimea numerelor naturale; algoritmi de calcul cu numere naturale (adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea cu rest 0 și cu rest diferit de 0)
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării ordinii efectuării operațiilor matematice și utilizării parantezelor
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării fracțiilor și a operațiilor cu fracții
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării unităților de măsură pentru lungime, masă, capacitate, timp, valoare
 - Metodologia didactică specifică predării-învățării elementelor de geometrie
 - Metodologia de rezolvare și compunere a problemelor de matematică; noțiunea de problemă matematică; etapele rezolvării problemelor de matematică; valențele formative ale activităților de rezolvare a problemelor matematice; metode speciale de rezolvare a problemelor de matematică: metoda figurativă; metoda comparației; metoda mersului invers; metoda reducerii la unitate
3. Modalități de activizare a elevilor în lecția de matematică
 - Forme de organizare a colectivului de elevi
 - Strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare
 - Metode de predare-învățare tradiționale și moderne
 - Mijloace de învățământ și suporturi de instruire
 4. Jocul didactic în lecția de matematică: definiție, clasificare, caracteristici, organizarea și desfășurarea jocului didactic matematic, valențe formative ale utilizării acestuia
 5. Caracterul practic-aplicativ al matematicii; contexte de aplicare (explorare, investigare, aproximare, comparare, măsurare, experimentare)
 6. Abordări didactice interdisciplinare în studiul matematicii
- III. Evaluarea didactică la disciplina *Matematică și explorarea mediului / Matematică*; forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și a progresului școlar; metode tradiționale și metode alternative de evaluare; tipuri de itemi utilizați în practica școlară**

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA PREDĂRII DISCIPLINEI MATEMATICĂ / MATEMATICĂ ȘI EXPLORAREA MEDIULUI

1. Aron, I., 1973, *Metodica predării aritmeticii la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
2. Bolboacă, L., 2001, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
3. Burtea, G. (coord.), 1995, *Matematica și logica pentru școlari*, București, Editura Corint.
4. Cristea, S., 2002, *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, Editura Litera Educațional.
5. Dumitru, A. ș.a, 2017, *Metodica predării matematicii - pentru învățământul primar. După noua programă. CP-IV*, Pitești, Editura Carminis.
6. Magdaș, I., 2010, *Didactica matematicii pentru învățământul primar și preșcolar - actualitate și perspective*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană.
7. Neacșu, I. (coord.), 1988, *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
8. Paraschiva, A., Purcaru, M., 2008, *Metodica activităților matematice și a aritmeticii pentru institutori/profesori din învățământul primar și preșcolar*, Brașov, Editura Universității „Transilvania” Brașov.
9. Petrovici, C., 2014, *Didactica matematicii pentru învățământul primar*, Iași, Editura Polirom.
10. Roșu, M., Roman, M., 2007, *Didactica matematicii în învățământul primar*, MEC, Proiectul pentru Învățământul rural.
11. Săvulescu, D. (coord.), 2008, *Metodica predării matematicii în ciclul primar*, Craiova, Editura „Gheorghe Alexandru”.
12. Vișoiu, F., 2013, *Metode activ-participative folosite în predarea matematicii la ciclul primar*, Bacău, Ed. Rovimed.
13. <http://www.bp-soroca.md/pdf/matematica%20in%20clasele%20primare.pdf>.

14. <https://didactika.files.wordpress.com/2008/05/modul-recuperarea-ramaniei-in-urma-la-matematica.pdf>.
15. *** *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, Program de formare continuă de tip „blended learning” pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECS), suport de curs, 2012*
16. *** *Ghid de evaluare pentru învățământul primar*, SNEE, București, 1999
17. *** *Programele școlare pentru învățământul primar - Matematică și explorarea mediului / Matematică, în vigoare în anul școlar în care se susține examenul.*